

Konferenciafelhívás

A DiAGram Funkcionális nyelvészeti műhely (ELTE) 2019. március 28–29-én konferenciát rendez

Nyelvtan, diskurzus, megismerés. A magyar nyelv funkcionális leírása

címmel a nyelvtanírásról, a nyelv grammatikai leírásáról, a Műhelyben készített funkcionális Nyelvtan (Osiris Kiadó, 2017) megjelenése alkalmából. A magyar nyelvű konferencia a jelenkori magyar nyelvtanírásnak, a magyar nyelv kutatásának helyzetét, új eredményeit kívánja a figyelem középpontjába helyezni. A diszkurzív szakmai rendezvény fő célja, hogy a résztvevők érezzék és fölismerjék az autentikus nemzetközi tendenciákhoz való érdemi hozzájárulás esélyét, a magyar nyelv leírásában termékeny elvek, módszerek bevezetésének vagy kidolgozásának és alkalmazásának a jelentőségét, az elektronikus kommunikáció, a Kárpát-medencei magyar nyelvközösség szabad egyesülése (a határtalanítás) és az interkulturális hatások kultúrájának viszonyai között.

A nyelvtudomány a közelmúltban jelentékeny mértékben megváltozott. Az alakulástörténet fő jellemzői az alábbiak, szakmai közegét adva a jelen konferenciának is.

A természettudományos hátterű, deduktív és axiomatikus formális nyelvtanok alternatívájaként mind több használatalapú, funkcionális, tanult tudáson alapuló, egyetemes, tipológiai és nyelvspecifikus szempontokat harmonizáltan érvényesítő nyelvtan készül. A funkcionális nyelvleírásban elmélet és empiria egyensúlya és összhangja a cél, az előfeltett meta- és tárgytudományos fogalmak újraértelmezésével; az empirikus adatok „ellentmondásait” itt nem lehet eltüntetni az eszményítő elmélettel; az adatoknak a tényleges nyelvhasználatból kell származniuk, nem lehetnek csak laboradatok.

A funkcionális nyelvészetben a tapasztalati alapú, konceptuális természetű szemantika a grammatikai leírás természetes és megkerülhetetlen összetevője lett a nyelvi konstrukciók irányító tényezőjeként, ezáltal felismerten nincsen ontológiai vagy kognitív különbség lexikon és szintaxis között. A nyelvi egységek, vagyis a konstrukciók mint szemantikus alak–jelentés párok mintázatok, amelyek sémájukban elvont jelentéssel bírnak, és amelyek a helyzethez igazítva valósulnak meg.

Az előzőekben foglaltakkal összefüggésben a rendszer- és mondatközpontú nyelvtanok mellett megjelentek a nyelvhasználatot és az élőnyelvi adatokat, korpuszokat bevonó nyelvtanok, amelyek a nyelvi konstrukciókat diszkurzív közegükben vizsgálják, érvényesítik a beszélői nézőpontot.

A nyelvtudomány ilyen alakulása jelentős változásokat hozott a nyelvtanírásban. Korábban ismeretlen szerkezetű monografikus grammatikák jelennek meg, amelyek a szoros szerkesztésű és utalórendszerű hálózati elvet alkalmazzák a deduktív mondatközpontú vagy az építőköcka elvű besoroló nyelvtanok helyett. A szerkezeti újítások a nyelv és a nyelvtudomány fogalmi hatókörének kiterjesztéséből erednek, például a jelentés és az alak közötti funkcionális kapcsolatok feltárásának szükségességéből, a rendszerszintű nyelvi variabilitás megismerési és közösségi, kulturális hátterének bemutatási igényéből.

A konferencia a jelzett tudományos fejleményeknek a magyar nyelv általános nyelvészeti alapozású leírásaiban feltárható lehetséges következményeit kívánja az előadók révén földeíteni, bemutatni. Vagyis a most zajló kutatások prezentálásával, vitázó szembesítésével a közeljövő kutatásait megtárgyalni, további folytatásukban segíteni. Hívunk mindenkit, aki általános vagy specifikus témában kívánja a szakma elé tárni és megvitatni magyar nyelvi kutatásainak elméleti, módszertani és leíró eredményeit és kérdéseit, elsősorban a funkcionalitás és a megismerés keretében.

A konferencia kiemelt témakörei:

- A nyelvtanítás tárgytudományos és metatudományos kérdései
- Igei konstrukciók
- Kontextualizáció és metapragmatikai tudatosság a mondatban
- Korpuszok, kísérletek és más adatolási módszerek a nyelvleírásban

Az egyes témakörök – a funkcionális szemléletnek megfelelően – jelenkori és történeti nézőpontból is megközelíthetők.

A konferencia időpontja: 2019. március 28–29.

Plenáris előadók:

Brdar Mario

Kertész András

Ladányi Mária

Tolcsvai Nagy Gábor

Jelentkezési határidő: 2018. december 21. névvel, címmel, és kulcsszókat tartalmazó absztrakttal (max. 2000 leütés). Az előadások elbírálása és a jelentkezők értesítése: 2019. január 25.

Kapcsolat/jelentkezés/absztraktleadás címe: diagram2019@gmail.com.

Részvételi díj: 10 000 Ft

A konferencia regisztrált résztvevői megkapják az absztraktfüzetet, hivatalosak a konferencia első napján az esti fogadásra, a szünetekben üdítő, kávé, hidegbüfé áll rendelkezésükre. A konferencia előadásai lektorált tanulmánykötetben jelennek meg.

Szervezőbizottság:

Imrényi András

Kugler Nóra

Kuna Ágnes

Laczkó Krisztina

Simon Gábor

Tátrai Szilárd